

Skolebiblioteket på Statens Pædagogiske Forsøgscenter & Jens Kostrup

Af Bent Rasmussen

“SKOLEBIBLIOTEKET” har besøgt Statens Pædagogiske Forsøgscenter (SPF) - Se mere om SPF på: www.inet-spf.dk - for at kigge på skolebiblioteket og for at snakke med skolebibliotekar Jens Kostrup, der har været på SPF “altid”. (Se i øvrigt CV andetsteds i artiklen!) Det blev nogle herlige timer i det nyindrettede skolebibliotek sammen med Jens Kostrup, der uvægerligt gør en glad og får en til at tro på, at det kan lykkes at gøre en forskel! De hyppige, hyggelige afbrudelser fremgår langs ad i interviewet!!

I EN LANG periode over næsten 25 år er der så godt som ikke bygget skoler i Danmark, men nu sker der noget. Under undervisningsministeriet har bl.a. inden for de seneste år udgivet 3 “brune” bøger om skolebyggeri og arkitektur. Det undrer for øvrigt Jens Kostrup, hvor for de absolut skulle være brune (af alle farver)!!!

På SPF udskrev man en konkurrence om et nyt skolebibliotek + 2 hjemmeområder for 2 klasser, og det har resulteret i et meget spændende skolebibliotek, der hænger sammen med lærerarbejdsværelset på en kreativ måde. Også de to klasseområder har fået en spændende udformning. Se i øvrigt illustrationerne!

Ombygningen blev indviet sidst på året 2000, og en 2. fase forestår, men er endnu ikke planlagt.

Med ombygningen er det lykkedes at gøre skolebiblioteket til hele skolens bibliotek. Det er betoner Jens Kostrup - for alle lærere

og for alle aktiviteter, og det er ikke længere - sådan lidt groft sagt - “faglokale for dansk lærere med lidt fritidsudlån.”

Tegnestue og redaktion!

Et af de store spørgsmål for Kostrup & kollegerne var: Hvordan kan lærerarbejdsværelset gøres til et spændende lokale? Hvordan kunne man gøre det til en blanding af en tegnestue og en redaktion? Hvordan gør man i det hele taget hele lærerarbejdet synligt? Hvordan kunne man give lærer værelset et løft? Mange lærer værelser hørmer for meget af makrelmadder og hestedækken og udstråler ikke professionalisme, mener Jens Kostrup.

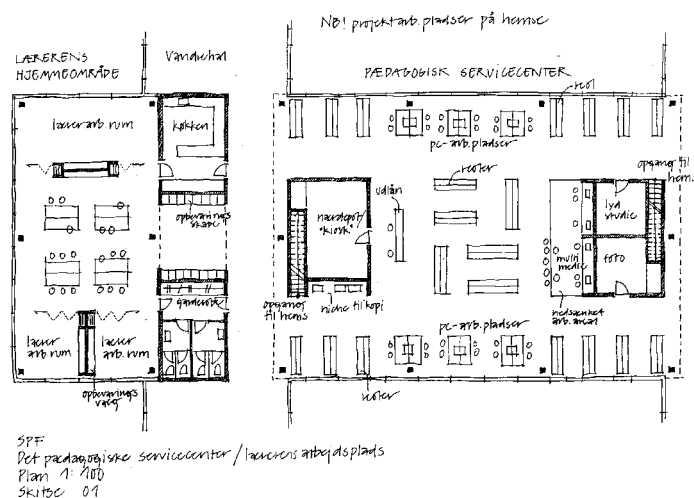
Hvad har drevet dig igennem alle dine år som lærer og skolebibliotekar?

Det smutter prompte ud af munden på ham: “Det har glæden! Glæden ved at stille den kollektive viden til rådighed giver en god fornemmelse.”

Jens Kostrup ser stadig verden ud fra en Rousseau’sk oplysningstid, stavnbandets ophævelse, den første store skolekommission (1789), for man må fortsat tro på, at vi skal oplyse, og at forandring er mulig. Det vil jeg tro, buldrer han!! En tro på, at man “kan bedre sig”! Det må aldrig - og så slap han et af de stærkere kraftudtryk ud - blive et teknologisk fix! Vi skal skabe rum, for at eleverne kan skabe ny viden. Og det skal være en oplevelse at komme på skolebiblioteket! Et sted, hvor man har mulighed for at arbejde & bearbejde. Den kollektive erindring/hukommelse er vigtig også anno 2001!

“ Lærke, hvornår er det, I starter? Du så da ud som en, der vidste noget med forklæde på! ”

Det nye SPF

Tegning skolebiblioteks- og lærerarbejdspladsområdet

Jens Kostrup ekspederer

overrasket hver gang, man kommer ind i skolebiblioteket. Og det gør man, når man kommer ind i skolebiblioteket på SPF: Der er kunstbilleder, der hænger ned over bordene, lamine-rede kort på bordene, dagens ord (molestere), ugens digt, tanke-vækkende sentenser, spillebord, leksikaområder, PC'ere, planter, henvisning til

www.detvirtuellekunstmuseum.dk ud fra et Richard Mortensen-billede ved kopimaskinen, osv. osv. Et af billederne var Eugene Delacroix' berømte "Revolutionsbillede" med

Et papir

Da SPF skulle bygge, skrev Jens Kostrup en "HUSKESEDDEL til de arkitekter, der skal skabe et smukt og funktionelt skolebibliotek for elever

og lærere på Statens Pædagogiske Forsøgscen-ter". M.h.t. de fysiske rammer ønskede man en opdeling i fire hoved-områder, nemlig

- Elevområder
- Lærerområder
- Fællesområder
- Administrationsom-

råder

Alle områder blev overordnet beskrevet, og beskrivelsen er i store træk blevet til virkelighed, så

skolebiblioteket tager imod brugeren/gæsten på en indbydende og åben måde. Se tegning + fotos!

"Stomp" omkring det runde bord

spørgsmålet: Hvorfor har Marianne bare bryster? Et godt spørgsmål, som læreren naturligvis ikke kender svaret på, men som får eleverne til at undre sig - og give mulige svar på. Måske har skolen igennem tiderne svaret på alt for mange spørgsmål, som eleverne aldrig har stillet, mener han - og egentlig burde Sokrates og Platon stå som buste i alle skolebiblioteker!

"Man kan ikke både....!"

Smukke rum giver smukke tanker

Jens Kostrup er overbevist om, at der er større chancer for smukke tanker i smukke rum end i kedelige omgivelser, men man kan ikke bygge sig til alting. Men det må godt være pænt! "Lige meget", "godt nok" og "jeg synes" er ikke ord, han elsker.

Det skal være en kombination af tryghed og overraskelse. Det må aldrig sande til. Man skal blive lidt

Hvordan har du undgået at "sande" til?

"Jeg synes, jeg har et rigt og rart liv, og jeg beskæftiger mig med andet end skolen. Vi er ovre i sådan noget med ånd og det der! Det er pragtfuldt med kaos. Henne i Kaos er der sådan nogle sære målsætninger. Faktisk skal der være meget styr på kaos henne i Kaos. Det er egentlig lidt selvmodsigende, men sådan er det. Inde i mit hoved er det sådan, at henne i Kaos må der være nogen, der har styr på noget! Hvordan udvikler man og sætter ting i rækkefølge? Hvordan laver man menneskelige systemer? Jo mere tingene går på tværs, jo mere planlægning, jo flere møder, samtaler, osv. Man er nødt til at tale om det. Det er meget krævende, men den privatpraktiserende lærer er død, så det er ikke nemt! Man må øve sig, men man er nødt til at tale sammen. Det er svært og krævende, men reelt!"

"Katja!!!"

Bevægelse contra genkendeligheden

Jens Kostrup bruger - siger han - meget tid på at lære børnene at gøre noget pænt! Børn er ikke skabt til at lave en ordentlig planche, de skal lære det, men de skal naturligvis have en ordentlig skærelineal og andre gode redskaber.

"Vi har en dygtig mand til lyd (ressourceperson, fruygteligt ord!), men vi er nødt til at inddrage flere i

Elevskabe i de nye hjemmeområder

Elevarbejdspladser med et kig ind i skolebibliotekskontoret

arbejdet på skolebiblioteket, fordi fleksibilitet er et nøgleord. Meget af det, vi gør i skolebiblioteket er for 5-10-20 % af eleverne, mens andre ting er for andre procenter.”

“ Jeg skal lige sige noget til den unge mand herovre! ”

“Hvordan hiver vi “institutionen” ud af skolebiblioteket? Arkitekter er frygteligt bundet af, at de selv har gået i skole!”

Ukurante løsninger

I skolebiblioteket kan man se en masse ukurante, praktiske løsninger, bl.a. står tidsskrifter og tegneserier på skohylder fra IKEA!

Det, eleverne (og lærerne) laver, skal kunne bruges til noget, skal kunne vises frem. Og det gør man meget ud af på SPF! F.eks. med certifikationsundervisning, som

- er “kompetencegivende”
- er frivillig
- giver den enkelte elev adgang

til brug af specielt av-udstyr til udlån fra skolebiblioteket

- kan også opnås ved meritoverførsel

“ Så kommer der bogbinder-tape! ”

“Skal alle elever kunne alting? Jeg synes, det er ok, at eleverne kan noget forskelligt, når det f.eks. drejer sig om video og lyd. Vi har også praktisk-musiske (PM) fag på tværs, hvor eleverne selv vælger, hvad de gerne vil. Det kører over 8 uger med 4 timer hver pr. gang (i alt 32 timer) Hvad kunne vi godt tænke os at gøre? Hvis lærerne ikke kan klare det, eleverne ønsker, går vi ud og køber nogen til det, fordi vi er så heldige at have en lille pose med ekstra timer.”

Aflæveringsdag

Jeg var så heldig at gæste skolen på en “aflæveringsdag” efter en PM-periode og hørte et lille kor med en fhv. SPF-elev som korleder (de sang som engle!). Jeg smagte på et flot receptionsbord med alskens velsmagende sager. Jeg så en gruppe, der lavede “stomp”, svære og rå rytmer à la river dance, med colaflasker på et bord, jeg så en stuntgruppe lave opvisning, de havde også lavet en film, hvor man sprængte en bil i luften, og der var Storm P.-maskiner-udstilling.

“Vi skal ikke bare have håndværkere ind i skolen som lærere, men vi skal have de “skæve” folk ind. Det er vigtigt at opsuge “intelligensreserven” og at give folk muligheder. Vi har brug for at så mange som muligt for at udvikle elevernes kompetencer.”

“ Den skal stå der-nede! ”

“Træk lige radioen op!”

Pludselig kommer Jens Kostrup med en mekanisk “optrækkelig” radio. Til min store overraskelse spiller den udmærket. Se mere på: www.continuous.dk - E-mail: radio@continuous.dk

“ Op i kassen, min ven! ”

Hvorfor synes du, at Dewey er interessant?

“Han var den første, der formulerede det med at handle. Den, der arbejder, lærer noget. Hvis eleverne altid skal modtage under visning, hvornår skal de så lære noget?? Det, der er proble-

Fra højre: lektor Hans Jørgen Kristensen, adjungerende professor Mogens Hansen, rektor Svend E. Pedersen og lærer & skolebibliotekar Jørgen Reeckmann

met, er, at det roder, når børn skal lære noget!”

“ **Nu bruger de sgu også ler i tysktimerne!** ”

Hvad fascinerer dig ved fotoet/billedet?

“Det sort-hvide fotografi er fascinerende, og det er ikke tilfældigt, at vi har mange af de dyre fotobøger på skolebiblioteket. Jeg tænker meget i billeder. Jeg tror ikke, at billeder kan sige mere end tusind ord, men man skal lære sproget ligesom alle andre sprog. Kemien i billedfremkaldelse fascinerer eleverne.

Når billedet dukker op af skålen, sker der noget væsentligt. Det er tryllekunst, magi, om du vil, men billeder fra nettet er noget helt andet.

Billedverdenen er i det hele taget en utrolig fascinerende verden. Og det kan ses i mit hjem. Mine børn siger, at de snart må have nogle billeder i “pleje”! Mit senest indkøbte billede er et litografi af Karl Aage Riget. Det er godt, at de hænger “still”. Der skal være noget før og noget efter. Hvad er der udenfor? Og bagved? Hvor er det placeret i verdenshistorien? Og jeg har en sikker kvalitetsindikator: Hvis mit ben begynder at sove, så er det ikke godt!”

Et af studierne

Ufuldstændigt CV for Jens Kostrup:

Født 1939 på Frederiksberg. Har gået på Sct. Knuds Skole. Været ude at sejle med ØK (datidens interrail) på Japan og Østen (har prøvet at sejle i varmt vand!). Student fra Steensens Gymnasium i 1958. Marinesoldat, signalkorporal. “Man møder mennesker selv fra Flauenskjold, og det er berigende.” Derefter Blaagaards Seminarium. I praktik på Kapelvejens Skole i København. Lærer 1964. Ansat på Nyager Skole i Rødovre, hvor han blev skolebibliotekar med det samme. Siden 1968 ansat ved Statens Pædagogiske Forsøgscen- ter som lærer og skolebibliotekar. Han har søgt andre stillinger, men har kun faet “sølv”! Politisk aktiv (SF) i Albertslund Kommunalbestyrelse fra 1980-1990.

Hovedansvar for opbygning og udvikling af Det pædagogiske Servicecenter.

Af andre opgaver - tidligere og nuværende - kan nævnes:

Medlemskab af:

- Rådgivende udvalg for Under visningsafdelingen i Danmarks Radio.
- Rådgivende udvalg for Landscentralen for Under visningsmidler.

- Rådgivende udvalg for Mediekontoret, Under visningsministeriet.
- Diverse udvalg i Under visningsministeriet, gennemførelse af Folkeskoleloven af 1993.

Konsulentarbejde for:

- Egtmontfonden.
- Diverse forlag, LO, Danmarks Sparekasseforening, Danmarks Skolebiblioteksforening.
- Danmarks Skolebibliotekarforening, Energispareudvalget.

Projektansvarlig:

- Diverse projekter for LO, Energispareudvalget, Under visningsministeriet, Ulandslandsprojekter for Danmarks Sparekasseforening

Kortere ophold i:

- Caribien. Studieopold, efteruddannelse, studierejser og konference-deltagelse:
- USA et år, University of Southern California, diverse kurser DLH, studiebesøg og konferencer i Norge, Sverige, England, Tyskland, Holland, De Baltiske Lande og flere gange USA.

Fordragsvirksomhed, timelærer-virksomhed, censor virksomhed:

- Ca. 350 foredrag/kurser om diverse pædagogiske emner for bl.a. DLF, KL, Skolelederforeningen, Kommunalbestyrelser, lærere på enkelte skoler, faglige foreninger, ved diverse konferencer i ind- og udland.
- Timelærer ved DLH. Censor Blaagaard Seminarium og RUC.

Diverse:

- Fik engang Skolebiblioteksforeningens ‘Boghyldepris’.
- God til dieselmotorer og astronomisk navigation, har krydset oceaner for sejl og Europas kanaler for motor, gør det gerne igen, godt kendskab til dansk kunst i dette århundrede, har fuldført Trivial Pursuit i en tur.
- Phil Spectors musik har gjort mig glad i mange år.
- Har bl.a. lavet under visningsmaterialet “Billeder på tværs - en fotosamling til analyse og samtale” (s.m. Lisa Klöcker). Mellempfolkeligt Samvirke, 1998.
- Har ikke tillid til CV'er, de viser kun bagud.